

Sant Gener, patró dels bancs de sang?

Miquel Bruguera i Cortada

Unitat d'Estudis Acadèmics. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Barcelona.

Gener (en italià, Gennaro, en anglès Januarius i en espanyol Genaro o Jenaro), patró de Nàpols, és un sant i màrtir per les esglésies catòlica i ortodoxa (Figura 1).

La biografia que coneixem del sant és més aviat llegendària que no pas històrica. Fou bisbe de Benevento (a la regió italiana de Campània) al segle IV. Pertanyia a la família patrícia dels Ianuarii, consagrada al déu Jano. Fou condemnat a mort durant les persecucions als cristians de l'emperador romà Dioclecià.

L'any 305, durant l'última persecució de Dioclecià, l'última que van patir els cristians, Gener és empresonat, junt amb els amics que l'acompanyaven a la presó a visitar uns cristians que havien estat arrestats per soldats del governador de la ciutat.

Els seus raptors intenten que renegui de la fe cristiana, però en no aconseguir-ho l'introdueixen dins d'un forn encès, d'on surt viu, sense que ni tan sols les seves vestidures s'hagin cremat (Figura 2).

L'endemà, junt amb altres cristians, és traslladat a l'amfiteatre, on són llençats a les feres, que sorprenentment no els ataquen sinó que s'abraonen als peus de Gener, manses com ovelles.

Finalment, davant dels fets, els soldats decideixen portar-lo amb els altres cristians a la plaça Vulcana per ser decapitats (Figura 3).

Les restes del sant són recollides pels deixebles, que les enterren a les catacumbes de Nàpols. Una cristiana devota recull sang de la víctima en dues ampolletes, que es conservaran amb les altres restes.

Atributs

Sant Gener es representa com un bisbe amb trets facials infantils o juvenils, roba de bisbe, mitra, capa i bàcul.

Miracle de la líquefacció

La fama de sant Gener es deu al fet, considerat com un miracle per l'Església catòlica, que tots els anys es produ-

eix a Nàpols el 19 de setembre, aniversari de la mort del sant, i que, segons la tradició, es repeteix des de fa 400 anys, que consisteix en la líquefacció de la sang del sant. L'acte també té lloc el dissabte abans del primer diumenge de maig (data del trasllat del cos) i el 16 de desembre (durant la celebració com a patró de la ciutat, amb motiu de l'erupció del Vesuvi de 1631, que no va causar estralls a la ciutat).

En aquests dies, un sacerdot exposa a l'altar de forma solemne, enfront d'una urna que conté el cap del sant, una ampolla de la mida aproximada d'una pera que porta la seva sang seca. Després de resar, la sang —normalment sòlida i de color negre— es torna líquida i vermella i augmenta el seu volum. La líquefacció tarda hores i, després d'un període d'entre uns minuts i una hora, la sang torna a solidificar-se.

S'interpreta com a miracle degut a la impossibilitat d'explicar el fenomen amb raons físiques o químiques.

Devoció

A Itàlia la devoció està limitada a Nàpols i el seu entorn. A Nova York també hi ha devoció al sant, que s'explica per l'elevat nombre d'emigrants de la regió napolitana.

A Catalunya no hi ha rastres de sant Gener; no hi ha temples que estiguin dedicats a aquest sant o persones que portin el seu nom. A l'Institut Nacional d'Estadística no hi consta cap persona a Catalunya que es digui Gener.

Sant Gener, patró dels bancs de sang?

Una consulta a Google sobre articles que mencionin el patronatge de sant Gener dels bancs de sang mostra que alguns esmenten el fet en el títol de l'article (Figura 5), però en cap d'aquests articles hi ha informació des de quan ho és, qui el va designar, ni el grau de coneixement entre els especialistes d'aquesta matèria.

Una consulta personal a excel·lents hemoterapeutes de Barcelona sobre si coneixien qui era el patró dels bancs de sang i dels metges transfusors va donar un resultat negatiu, cap dels cinc consultats havia llegit o sentit mai que tinguessin un patró.

El fet que sant Gener sigui recomanat per l'església catòlica com patró dels bancs de sang és absolutament raonable. A quin sant haurien, en preferència, d'escollir per pregar els que es dediquen als bancs de sang si no a sant

Correspondència: Miquel Bruguera i Cortada
Unitat d'Estudis Acadèmics
Col·legi Oficial de Metges de Barcelona
Passeig de la Bonanova, 47
08017 Barcelona
Adreça electrònica: mbruguera@comb.cat

FIGURA 1. Sant Gener, de Josep de Ribera. Museu de la catedral de Nàpols

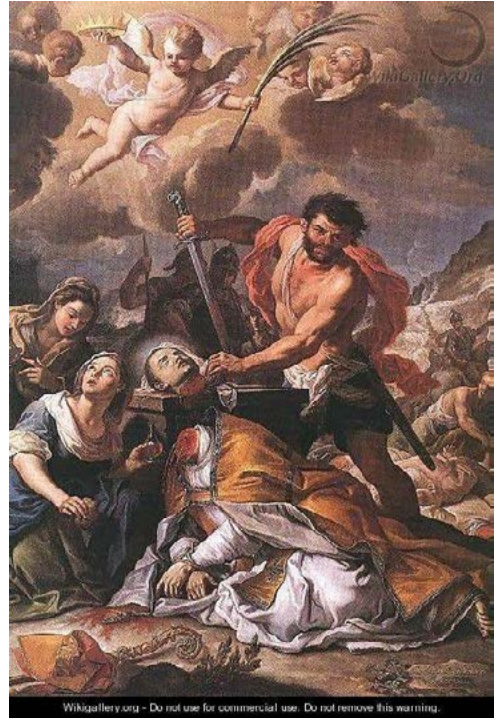

FIGURA 3. Martiri de sant Gener, de Girolamo Pesce

FIGURA 2. Sant Gener surt del forn sense cremar-se. Josep de Ribera, 1647. Museu de la catedral de Nàpols

FIGURA 4. Martiri de sant Gener a l'amfiteatre de Pozzuoli, d'Artemisia Gentileschi, 1636 (Nàpols, Galleria Nazionale di Capodimonte)

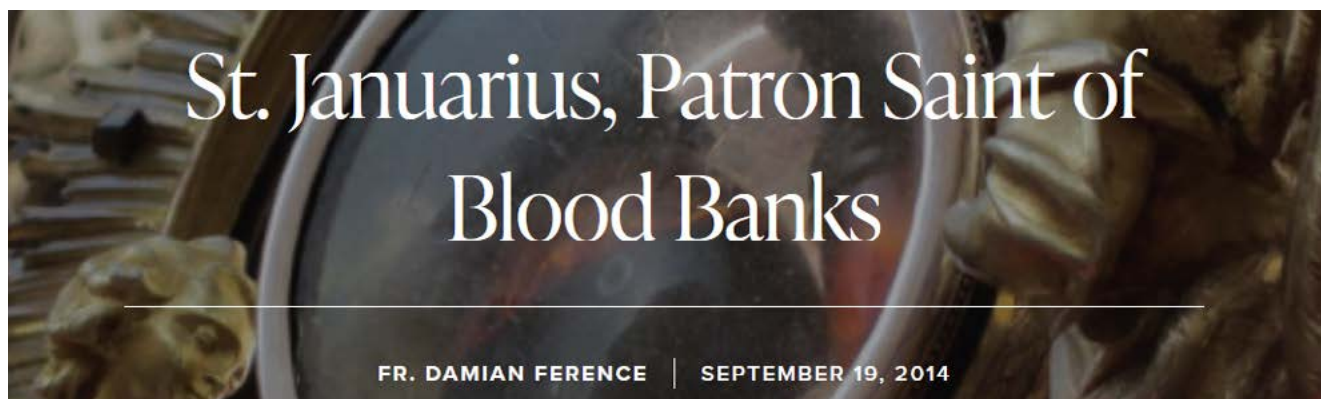

FIGURA 5. Article publicat a internet sobre el patronatge de sant Gener⁴

Gener? Hem de tenir en compte que la seva sang es conserva des de fa segles i continua exhibint una característica que s'ha considerat miraculosa, la liqüefacció intermitent de la sang, per la qual cosa no hi ha cap explicació basada en les lleis de la física.

També els donants de sang podrien tenir a sant Gener com a patró. Malauradament no tenim coneixement de cap cas en què sant Gener hagi actuat com afavoridor d'alguna situació difícil per algun fidel que hagi demanat que intercedís a través de la pregària.

Amb seguretat, el desconeixement de l'existència de sant Gener i de la seva vinculació espiritual amb els bancs de sang fa que no hi hagi prou confiança en el sant.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Holyblog. La historia de San Genaro, el santo patrón de Nápoles. Holyblog [Internet]. 18 de septiembre 2023. Consultable a: https://www.holyart.es/blog/articulos-religiosos/la-historia-de-san-genaro-el-santo-patron-de-napoles/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQ (Accés el 7 de gener de 2025).
2. Holyblog. La sangre de San Genaro: cómo y cuándo sucede el milagro. Holyblog [Internet]. 13 de septiembre de 2023. Consultable a: <https://www.holyart.es/blog/articulos-religiosos/la-sangre-de-san-genaro-como-y-cuando-sucede-el-milagro/> (Accés el 7 de gener de 2025).
3. Muñoz F. La sangre de san Genaro. Enki (revista científico y cultural). 2013;8:60-62.
4. Ference D. St. Januarius, Patron Saint of Blood Banks. Word on Fire [Internet]. Consultable a: <https://www.wordonfire.org/articles/fellows/st-januarius-patron-saint-of-blood-banks/> (Accés el 7 de gener de 2025).